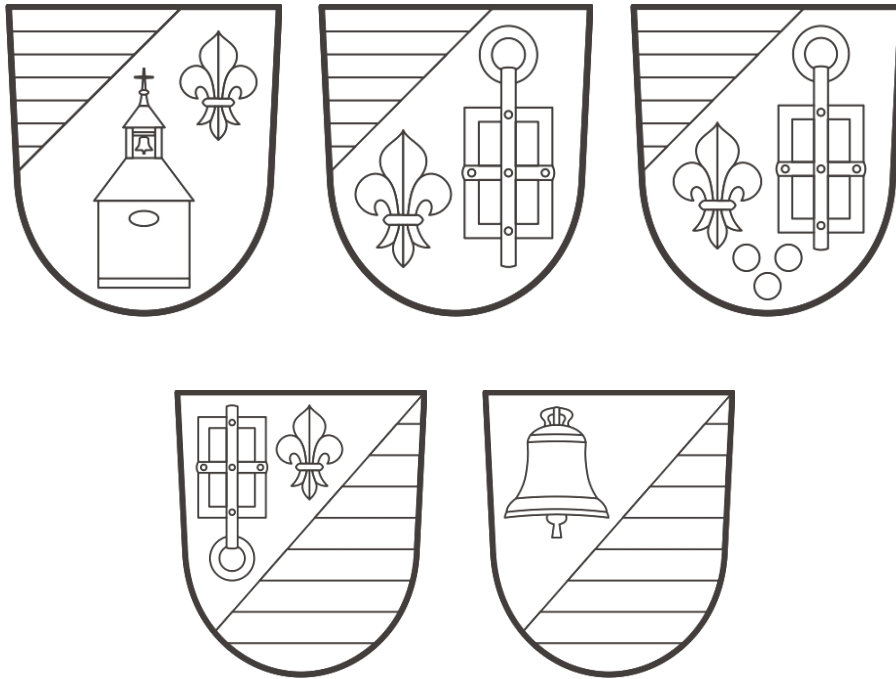

Návrh znaku a vlajky

pro obec

BEZDĚKOV

autor:
Mgr. Jan Tejkal
Jan.Tejkal@seznam.cz
<http://heraldika.webnode.cz/>

Právo na znak a vlajku:

Zákon o obcích (obecní zřízení) v paragrafu § 34a stanoví, že:

(1) Obce mohou mít znak a vlajku obce.

(2) Předseda Poslanecké sněmovny může obci, která nemá znak nebo vlajku obce, na její žádost znak nebo vlajku obce udělit. Předseda Poslanecké sněmovny může na žádost obce změnit znak nebo vlajku obce.

(3) Obce a jimi zřízené nebo založené organizační složky a právnické osoby mohou užívat znak a vlajku obce. Jiné subjekty mohou užívat znak obce jen s jejím souhlasem. K užívání vlajky obce není nutný její souhlas.

Právo užívat obecní symboly uděluje předseda Poslanecké sněmovny na základě doporučení Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu.

Žádosti o udělení symbolů obce projednává Podvýbor pro heraldiku a vexilologii, který je součástí Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu, jenž vyslovuje souhlas s návrhy znaků a vlajek obcí.

Evidenci žádostí o udělení obecních symbolů vede Podvýbor pro heraldiku, který současně publikuje informace o nových obecních symbolech České republiky v systému REKOS (Registr komunálních symbolů).

Tvorba nových obecních symbolů:

Znak a vlajka musí respektovat soubor více či méně pevně stanovených heraldických a vexilologických zásad a musí rovněž vykazovat zřetelný významový vztah k lokalitě, kterou reprezentují.

Mezi relevantní tématické okruhy pro tvorbu znaku patří například konstituce tzv. mluvícího znamení (vyjádření názvu obce), reflexe historické pečetní či razítkové symboliky obce, vyjádření patrona obce, odkaz na význačné události nebo pověsti a mýty v dějinách obce, připomenutí erbovních motivů někdejších feudálních majitelů obce či panství, poukaz na specifické historické či současné řemeslné a jiné pracovní aktivity obyvatel obce, nebo vykreslení určitého relevantního přírodního motivu krajiny, do níž je obec zasazena.

Vlajka obce by měla odpovídat podobě či symbolice znaku obce. Jednou z možností je konstituce geometricky koncipované vlajky ve formě kombinace horizontálních či vertikálních pruhů a případně dalších geometrických obrazců, barevně odvozených ze znakových tinktur a doplněných fakultativně o některé relevantní znakové figury pro zdůraznění neopakovatelnosti každé vlajky. Často - a zejména u lokalit bez městského statutu, kde vzniká vlajka současně se znakem - se přistupuje rovněž k tzv. opakování znaku, což znamená, že vlajka obce má stejnou či velmi podobnou figurální kompozici jako obecní znak.

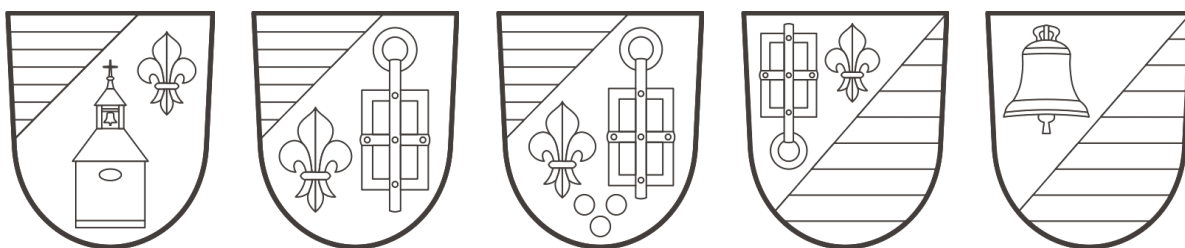
Znak obce:

Archivní průzkum neprokázal užívání historické pečeti obce v období před konstitucí obecního zřízení, když například v Indikačních skicách Stablního katastru z roku 1839 figuruje Bezděkov jako osada obce Březina, a tak tyto archiválie uložené v Národním archivu v Praze dokládají logicky pouze pečeť obce Březina s nápisem a hraběcí korunou a pečeť panství Radnice s korunou převýšeným erbem Šternberků, kterým v uvedené době panství Radnice patřilo.

Při nemožnosti navázání na historickou pečeť obce tak návrh znaku vychází výhradně z původního, podvýborem pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky nedoporučeného, návrhu znaku obce.

Návrh znaku se člení do pěti variant, z nichž varianta 1 upravuje původní návrh znaku obce tak, aby měl větší šanci na schválení, zatímco ostatní varianty 2 až 5 počítají při plném zachování symboliky (tj. významové roviny) původního návrhu znaku s heraldicky jednoznačně vhodnějším řešením, když kapli se sochou sv. Vavřince reprezentuje nikoliv stavba kaple - u níž lze oprávněně namítat, že se nejedná o obecnou figuru v přísném smyslu, ale o figuru konkrétní - nýbrž nejtypičtější atribut dotčeného světce – rošt - nebo „logický“ symbol zvoničky - zvon.

Ostatní figury a jejich symbolika zůstává tedy zachována dle původního návrhu, mění se případně pouze jejich umístění ve znakovém štítě tak, aby jednotlivé figury tvořily kompozičně vyvážený celek. Pouze ve variantě 3 je doplněn nový figurální motiv tří zlatých terčů, který má, na základě námětu obce, připomenout nález pokladu mincí ze 17. století v roce 1959.

Heraldická pravidla o barvách a kovech:

Při realizaci návrhu znaku lze postupovat tak, že se jednotlivé varianty návrhu znaku od sebe liší kromě kompozičního řešení také v barevném provedení. Pokud jde o zvolení barev znaku v obecné rovině, existuje v heraldickém tvarosloví pravidlo o nemožnosti pokládání barvy na barvu a kovu na kov. V klasické komunální heraldice českých zemí hovoříme o šesti základních tinkturách, k nimž posléze přibyly další doplňkové tinktury, kupříkladu tzv. přirozené barvy. Dvě z oněch základních tinktur jsou tzv. kovy - zlatá neboli žlutá a stříbrná neboli bílá, zatímco ostatní - červená, modrá, zelená a černá - patří do kategorie barev. Je tedy možno volit buď kovový štít (resp. kovové pole štítu) a barevné figury, či opačně barevný štít (resp. barevné pole štítu) a figury kovové. V obou případech je přitom vhodné zachovat co nejmenší možný počet tinktur.

Blason neboli popis variant návrhu znaku obce:

Varianta 1:

„V červeném štítě se šestkrát modro-zlatě děleným pravým rozšířeným koutem stříbrná kaple se zvonem provázená vlevo nahoře zlatou lilií.“

Varianta 2:

„V červeném štítě se šestkrát modro-zlatě děleným pravým rozšířeným koutem vpravo zlatá lilie, vlevo stříbrný postavený rošt.“

Varianta 3:

„V červeném štítě se šestkrát modro-zlatě děleným pravým rozšířeným koutem vpravo zlatá lilie, vlevo stříbrný postavený rošt, obojí provázené dole třemi (2,1) zlatými terči.“

Varianta 4:

„Červeno-zlatě šikmo dělený štít. Nahoře vpravo stříbrný vztyčený rošt, vlevo zlatá lilie. Dole čtyři modrá břevna.“

Varianta 5:

„Červeno-zlatě šikmo dělený štít. Nahoře stříbrný zvon. Dole čtyři modrá břevna.“

Vlajka obce:

Při tvorbě návrhu obecní vlajky platí, že námět nebo podoba vlajky koresponduje s figurálním obsahem či podobou návrhu znaku. Tuto zásadu lze realizovat ve třech základních intencích:

I-Přistoupením k tzv. opakování znaku (ať již k tzv. doslovnému či tzv.částečnému opakování znaku), což znamená, že se v listu vlajky objeví zcela totožné figury

ve stejné či obdobné kompozici jako ve znakovém štítu.

II-Zjednodušením znakových figur do geometrické kombinace pruhů s totožnými barvami.

III-Vzhledem ke konkrétnímu případu vyváženou kombinací postupů I. a II..

V případě návrhu vlajky pro obec Bezděkov se přitom ukazuje jako adekvátní postupovat takto:

-Varianta 1 = geometrizace znakových figur do podoby šikmo děleného listu s vodorovnými pruhy (tato koncepce, díky eliminaci dominantního stýkání bílého pole s polem tvořeným modrými a žlutými pruhy v původním návrhu vlajky, lépe odpovídá kompozici znakových figur a prostřídání kovů a barev ve znaku).

-Varianty 2, 4 a 5 = proporčně modifikované doslovné opakování znaku.

-Varianta 3 = proporčně upravené zjednodušené opakování znaku (s vypuštěním figur terčů).

Popis variant návrhu vlajky obce:

Varianta 1:

„List šikmo dělený linkou vycházející z dolního rohu do dvou třetin horního okraje listu. Žerďovou část tvoří sedm vodorovných pruhů, střídavě modrých a žlutých. Vlající část tvoří pět vodorovných pruhů, červený, žlutý, červený, bílý a červený, v poměru 2:1:1:1:2. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 2:

„List šikmo dělený linkou vycházející z dolního rohu do dvou třetin horního okraje listu. Žerďovou část tvoří sedm vodorovných pruhů, střídavě modrých a žlutých. V červené vlající části žlutá lilie vedle bílého postaveného roštu. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 3:

„List šikmo dělený linkou vycházející z dolního rohu do dvou třetin horního okraje listu. Žerďovou část tvoří sedm vodorovných pruhů, střídavě modrých a žlutých. V červené vlající části žlutá lilie vedle bílého postaveného roštu. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 4:

„List šikmo dělený. V červené žerďové části bílý vztyčený rošt vedle žluté lilie. Vlající část tvoří devět vodorovných pruhů, střídavě žlutých a modrých. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 5:

„List šikmo dělený. V červené žerďové části bílý zvon. Vlající část tvoří devět vodorovných pruhů, střídavě žlutých a modrých. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Vyjádření k návrhu znaku a vlajky:

K variantám návrhu znaku a vlajky obce je přiloženo vyjádření PhDr. Karla Müllera, ředitele Zemského archivu v Opavě, člena expertní skupiny Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a garanta správnosti návrhů. Z tohoto vyjádření vyplývá, že všechny varianty návrhu vycházejí z obecných zásad heraldické a vexilologické tvorby a mohou být tedy předloženy Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky s žádostí o schválení a doporučení Předsedovi PS P ČR znak a vlajku obci udělit.

PhDr. Karel Müller ve svém vyjádření uvádí následující: „Všechny návrhy zpracované Mgr. Janem Tejkalem odpovídají zásadám heraldické a vexilologické tvorby a mohou být předloženy podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny P ČR k projednání. Autor upravil původní neschválený návrh obecní symboliky větší stylizací budovy kapličky a současně navrhl ještě jiná řešení, v nichž kapličku zastupuje zvon, nebo rošt jako atribut sv. Vavřince. Osobně upřednostňuji variantu č. 3, do níž byl vkomponován i odkaz na nález depotu zlatých mincí. Pokud ovšem budou představitelé obce trvat na užití kapličky, pak je podle mého soudu i varianta č. 1 schvalitelná.“

Osobní pohled autora upřednostňuje zcela jednoznačně varianty 2-5, v nichž je kaple nahrazena atributem světce nebo symbolem zvonice, tzn. jednoznačně obecnými a nikoliv konkrétními figurami.

Poznámky k zásadám heraldické a vexilologické tvorby:

V současné právní terminologii figuruje jako primární pojem „vlajka“. Ve vexilologické terminologii se pak hovoří o vlajce, nebo o praporu dle způsobu užití. V rámci tohoto textu užíváme právně závazný pojem „vlajka“.

Poměr stran listu vlajky je dle metodického pokynu Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky shodný s poměrem stran státní vlajky České republiky – tj. 2:3.

Na list vlajky nelze položit znakový štít – vlajka musí být svébytným symbolem, nikoliv jen podkladem pro znak.

Rub a líc vlajkového listu musí být totožný.

Barvy vlajky musí vycházet z barev znaku obce, mohou se omezit na základní, za které se považují především barvy štítu nebo jeho polí a barvy hlavních figur.

Na vlajce mohou být použity jen figury ze znaku či jejich deriváty. Figury, nevyskytující se ve znaku není možné použít. Na vlajku není nutné přenést všechny figury ze znaku.

Tzv. heraldickou vlajku (převod obsahu štítu na list vlajky) je možné vytvořit jen v případě jednoduchého a výrazného znaku.

Vlajkový list musí být jednoznačně slovně popsatelný vexilologickou terminologií tak, aby mohl být zhotoven bez grafické předlohy.

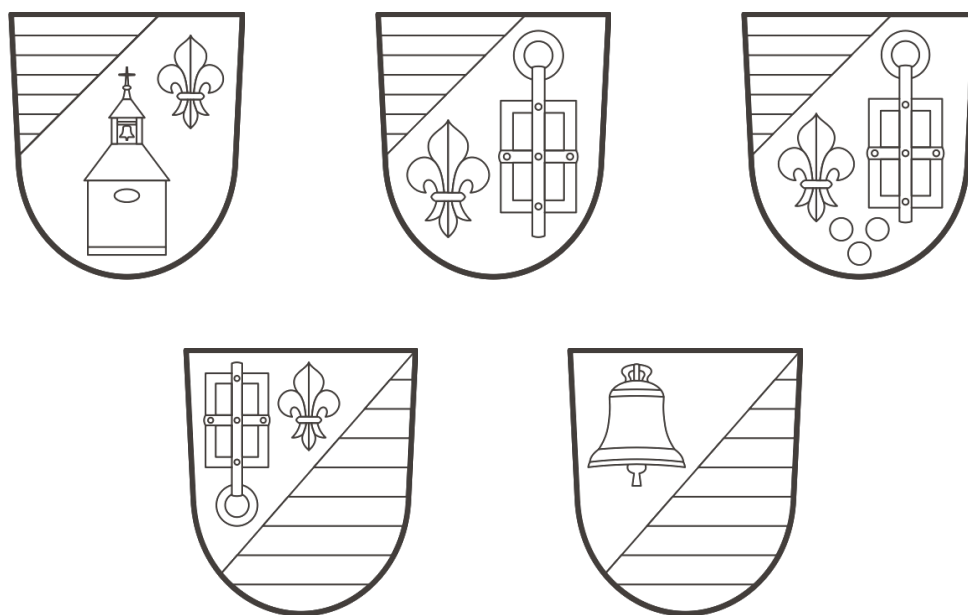
Pojmy „zlatá“ a „stříbrná“ (tinktura) u znaku nahrazují u vlajky pojmy „žlutá“ a „bílá“ (barva).

V heraldice se pravá a levá strana popisují z pohledu štítonoše. Z pohledu pozorovatele je tedy heraldicky pravá strana vlevo a heraldicky levá strana vpravo. Neudává-li se v blasonu orientace figury, má se za to, že je orientována doprava.

U heraldických tinktur – to znamená barev a kovů – se neudávají odstíny. Při konkrétním zobrazení platí obecné pravidlo o vhodnosti tmavších a sytějších odstínů. Odstíny ve výtvarném řešení návrhu symbolů obce proto nejsou zcela závazné a lze je upravovat.

Heraldika počítá s vysokou mírou stylizace zobrazených znakových figur. Figura by měla být jasně rozpoznatelná, což ovšem neznamená, že má být zobrazena realisticky – může být například proporčně upravená tak, aby co nejvíce vyplňovala prostor znakového štítu, nebo mohou být její jednotlivé komponenty zobrazeny v upravených proporcích v závislosti na celkové kompozici znaku.

Primární je v heraldice blason neboli slovní popis a sekundární kresebná podoba neboli vizualizace blasonu, což znamená, že stejný znak může mít několik výtvarných podob (i současně užívaných).

dne 8.4.2020, Mgr. Jan Tejkal

Přílohy:

1. Výtvarná realizace variant návrhu znaku a vlajky obce
2. Reprodukce textových a obrazových podkladů
3. Kladné vyjádření člena expertní skupiny Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky